

Підготовка майбутніх учителів хореографії до сценічної інтерпретації фольклорного матеріалу

Кривохижа Анатолій Михайлович¹, Терешко Інна Григорівна²

Опубліковано	Секція	УДК
26.08.2024	Освіта/Педагогіка	387.018.8:375.011.3-051:793.3]:[792.83:398](045)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13373657>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Стаття присвячена аналізу підготовки майбутніх учителів хореографії до сценічної інтерпретації фольклорного матеріалу на факультеті мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Актуальність дослідження зумовлена важливістю збереження культурно-етнічної ідентичності українського народу (особливо в умовах війни); необхідністю оволодіння майбутніми вчителями хореографії принципами та методами сценічної обробки танцювального фольклору для вивчення, збереження й відтворення на сцені автентичних зразків народної творчості. В дослідженні охарактеризовано принципи, методи, форми та засоби підготовки майбутніх учителів хореографії до сценічної інтерпретації фольклору, обґрунтовано теоретичний та практичний етапи формування та вдосконалення таких навичок у змісті конкретних дисциплін.

Сформульовано висновки, що вивчення здобувачами вищої освіти характерних особливостей українських фольклорних танців, оволодіння ними знаннями з дослідження, збирання, сценічної обробки танцювального фольклору сприяє збереженню українських звичаїв та традиції, забезпечує безперервне удосконалення навичок виконавської та балетмейстерської діяльності, розвиває організаційні уміння.

Ключові слова: танцювальний фольклор, підготовка вчителів хореографії, обробка фольклорного матеріалу, студенти-хореографи, стилізація, інтерпретація танцювального фольклору, підготовка вчителів хореографії, обробка фольклорного матеріалу, студенти-хореографи, стилізація, інтерпретація.

Preparing future choreography teachers for the stage interpretation of folklore material

Annotation. The article analyzes the training of future choreography teachers for the stage interpretation of folklore material at the Faculty of Arts of Pavlo Tychyna Uman State

¹ заслужений діяч мистецтв Української РСР, Народний артист УРСР, професор кафедри хореографії та художньої культури, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7382-6386>

² кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5682-7766>

Pedagogical University. The relevance of the study is due to the importance of preserving the cultural and ethnic identity of the Ukrainian people (especially in times of war); the need for future choreography teachers to master the principles and methods of stage processing of dance folklore to study, preserve and reproduce authentic examples of folk art on stage.

The study analyzes the peculiarities of the stage processing of dance folklore by Ukrainian choreographers V. Verkhovynets, R. Gerasymchuk, and A. Humeniuk; analyzes the experience of processing, reviving, and popularizing dance folklore on stage by A. Kryvokhyzhy.

The study characterizes the principles, methods, forms and means of training future choreography teachers for stage processing of folklore; substantiates the theoretical and practical stages of formation and improvement of skills of stage processing of folklore in future choreography teachers in the content of the disciplines «Folklore and Choreographic Folklore of Ukraine», «Art of the Choreographer», «Theory and Methods of Ukrainian Dance» in the content of the bachelor's degree educational program; «Workshop on Dance Composition», «Methods of Folklore Research and Stylization of Dance Folklore», «Samples of Folk and Stage Choreography».

It is concluded that the study of the characteristic features of Ukrainian folk dances by higher education students, their mastery of knowledge in research, collection, stage processing of dance folklore contributes to the preservation of Ukrainian customs and traditions, ensures continuous improvement of performance and choreographic skills, and develops organizational skills.

Keywords: dance folklore, training of dance teachers, processing of folklore material, student choreographers, stylization, interpretation.

Вступ

Сучасні вимоги до загальної середньої освіти зумовлюють необхідність змін і у вищій освіті, особливо в підготовці майбутніх учителів – підвищення їхніх фахових компетентностей, розвитку творчих здібностей, удосконалення особистісних якостей. Особлива місія покладена на вчителів хореографії, які мають не тільки усвідомлювати завдання мистецтва в сучасному суспільстві та володіти різними складниками (педагогічними, виконавськими, балетмейстерськими) професійної майстерності майбутнього фахівця, а й утверджувати в освітньому процесі національні духовні цінності. У 2022 році Міністерством освіти і науки була затверджена Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року. Метою національно-патріотичного виховання є «становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності» [9]. Збереження, відтворення, інтерпретація мистецьких нематеріальних артефактів набуває особливої актуальності в умовах війни росії проти України, коли є загроза знищення культурних особливостей українського народу та територій нашої держави.

Серед національних духовних цінностей важливо виокремити яскравий та унікальний феномен – фольклор – колективну, засновану на традиціях творчість груп чи індивідів, зумовлену надіями і сподіваннями спільноти як адекватне вираження її культурної та соціальної самобутності. Фольклорні зразки та цінності передаються усно, шляхом імітації та іншими каналами. Їх форми охоплюють слово, обряди, ремесла, живопис, музику, танці та інші різновиди художньої творчості [5, с. 34]. Важливість дослідження фольклору українців полягає у його спрямуванні на збереження та відродження духовної культурної спадщини, зокрема, її ідентифікації, документуванні,

вивченні та пропаганди. Погоджуємося із тезою дослідниці І. Пісклової, що «сучасний стан розвитку суспільства вимагає від молодих балетмейстерів не тільки розв'язання загальних питань збереження традиційної танцювальної спадщини, але й пошуку нових способів обробки традиційної танцювальної культури та популяризації її серед молоді. Оскільки неконкурентоспроможність народного танцю в умовах глобалізації може призвести до його занепаду і втрати значного пласта традиційної української культури» [7, с. 65].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у справу дослідження, запису, аналізу та популяризації фольклору зробили митці-хореографи минулого. Зокрема, В. Верховинець зібрав надзвичайно цінний фольклорно-етнографічний матеріал українців та окреслив назви танцювальних рухів відповідно до характеру виконання й внутрішнього змісту у праці «Теорія українського народного танцю» [4]. Р. Герасимчук у книзі «Танці гуцульські» зафіксував понад 60 танців із різних районів Гуцульщини (Буковина, Закарпаття), подав географію поширення окремих танків, зобразив схеми, графічні таблиці із описом танцювальних рухів та кроків. Майже до всіх танців дослідник зробив цікавий коментар, який ґрунтується на докладному вивченні місцевого хореографічного фольклору, навів велику бібліографію етнографічних та фольклористичних досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців та збирачів хореографічного фольклору [21].

А. Гуменюк записав і обробив сотні пісень, танців, інструментальних творів з багатьох регіонів України та видав книгу «Українські народні танці» [6]. К. Василенко простежив взаємозалежність історичних, етнологічних, фольклорних зв'язків з формами та жанрами, лексикою, композицією, музикою, образно-тематичним ладом в українській народній хореографії у підручнику «Український танець» [3].

Сучасні вітчизняні науковці ґрунтовно досліджують теоретико-методичні проблеми хореографічної освіти та професійної підготовки майбутніх учителів хореографії, зокрема: історію хореографічної підготовки вчителів (Т. Благова) [2], формування індивідуального стилю учителя-хореографа (Л. Андрощук) [1], формування фахових умінь майбутніх вчителів хореографії засобами українського народного танцю (О. Таранцева) [19], підготовка майбутнього вчителя хореографії до роботи в дитячому танцювальному колективі (О. Мартиненко) [12], формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів хореографії (Т. Сердюк) [17], формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії (А. Подгорінова) [14], професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії (М. Разводова) [16], формування балетмейстерських умінь майбутніх учителів хореографії (О. Пархоменко) [13], формування професійного іміджу майбутніх учителів хореографії (О. Скрипник) [18], формування міжкультурної компетентності майбутніх вчителів хореографії (О. Тищенко) [20] та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість наукових досліджень, проблема підготовки майбутнього вчителя хореографії до сценічної інтерпретації фольклору здійснюється лише частково, що пов'язується зі складністю впровадження в освітній процес такої підготовки. З одного боку – наявність науково обґрунтованих та апробованих авторських методик (К. Василенка, П. Вірського, А. Кривохижі), а з іншого – недостатньої уваги до сценічної обробки фольклору в сучасних освітніх програмах закладів вищої освіти. Це окреслило і зумовило вибір теми нашої розвідки.

Мета дослідження розкрити особливості підготовки майбутніх учителів хореографії до сценічної обробки фольклору на факультеті мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Завданням статті є охарактеризувати принципи, методи, прийоми, форми та засоби підготовки майбутніх учителів хореографії до сценічної обробки фольклору на

факультеті мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Результати

Фольклорна спадщина, як культурно-генетичний код українського народу, є важливою опорою національної самосвідомості, засобом національного виховання й соціалізації людини в народній культурі. Вважаємо, що всебічний аналіз історичного шляху розвитку фольклорного танцю від побутового застосування до мистецтва народно-сценічного танцю, дає пізнання законів обробки фольклорного першоджерела за вимогами сценічного мистецтва.

Підготовка майбутніх учителів хореографії до сценічної інтерпретації фольклору на факультеті мистецтв УДПУ імені Павла Тичини реалізовується під час аудиторної та позааудиторної роботи. У навчальних планах освітньо-професійних програм (далі ОПП) Середня освіта (Хореографія) міститься ряд дисциплін (ОК – освітня компонента), орієнтованих на послідовне формування, розвиток та вдосконалення таких умінь – це «Народознавство та хореографічний фольклор України», «Мистецтво балетмейстера», «Теорія та методика українського танцю» в змісті ОПП освітнього ступеня «бакалавр»; «Практикум з композиції танцю», «Методика пошукової фольклористичної діяльності та стилізація танцювального фольклору», «Зразки народно-сценічної хореографії» – в ОПП освітнього ступеня «магістр» (див. схема 1).

Процес формування та вдосконалення навичок сценічної обробки фольклору в майбутніх учителів хореографії складається з двох основних етапів: теоретичного та практичного.

Основною метою теоретичного етапу є формування системи знань з методики створення постановок на основі фольклорного матеріалу, вивчення традиційної культури народу, аналіз досвіду попередніх поколінь.

Велике значення має аналіз друкованих досліджень з українознавства, фольклору, етнографії, з яких можна отримати багато корисної інформації про народну творчість. Студіювання розвідок є обов'язковим завданням до кожного практичного заняття з дисципліни «Народознавство та хореографічний фольклор України». Викладач пропонує студентам низку публікацій, з якими потрібно ознайомитися, занотувати основні положення та тезово доповісти їх зміст. Наприклад, до теми «Регіональний та локальний танцювальний фольклор» здобувачі отримують завдання:

Розкрийте зміст, етимологію походження рухів найпоширеніших танців історичної Уманщини. Використовуйте статтю І. Терешко «Регіональні особливості фольклорних хореографічних традицій історичної Уманщини».

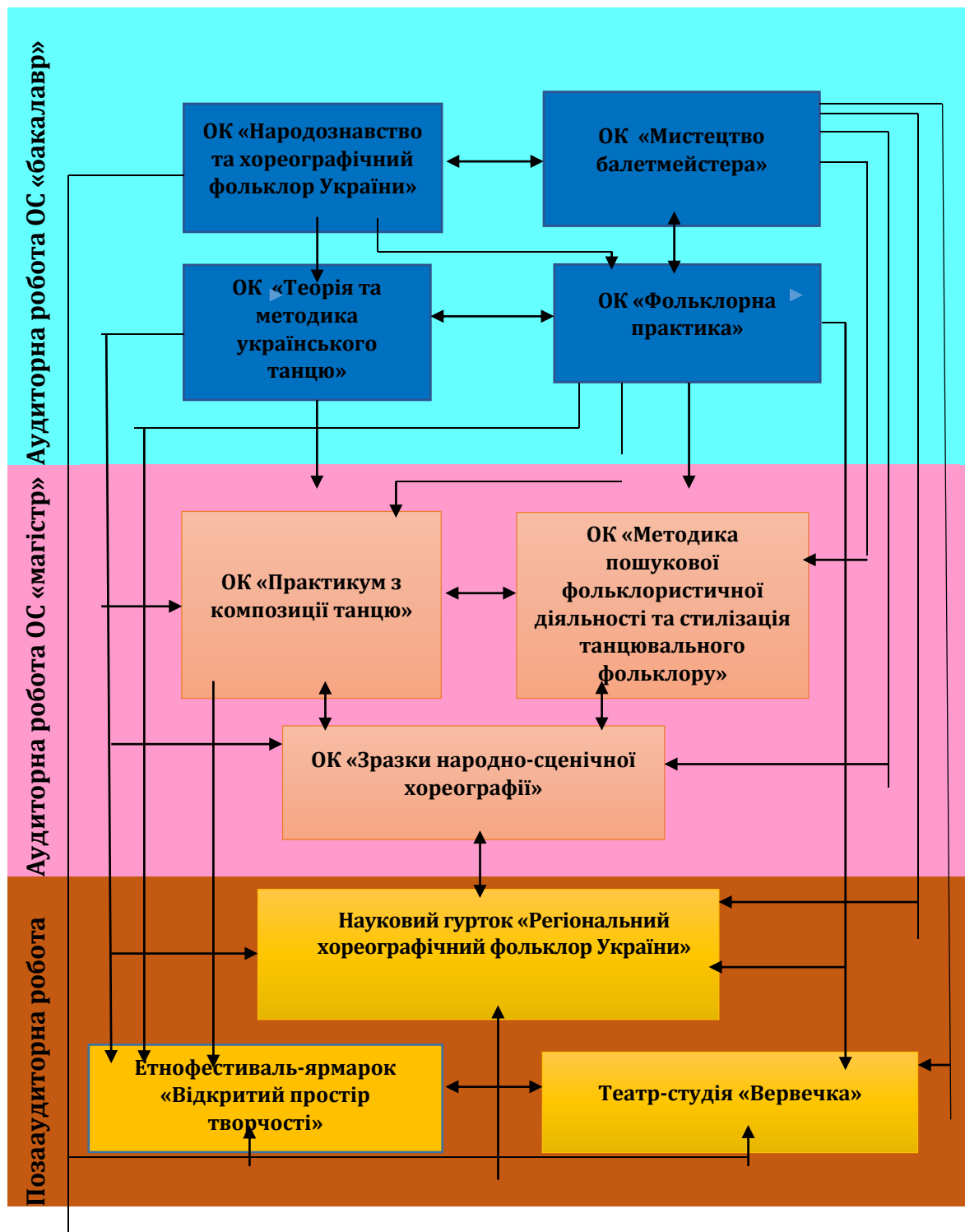
Розкрийте формування та розвиток фольклорного танцю етнографічних груп Івано-Франківської області. Використовуйте статтю О. Квецко «Історична спадкоємність у збереженні фольклорного танцю етнографічних груп Прикарпаття».

Означте сучасні тенденції розвитку народного танцю. Використовуйте статтю Т. Медвідь «Збереження регіональної своєрідності народного танцю в нових соціокультурних обставинах».

Самостійно доберіть приклади розвідок сучасних вітчизняних дослідників з дослідження регіонального фольклорного танцю, використовуючи електронний архів наукових періодичних видань України Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

До важливих професійних теоретичних знань у галузі сценічної обробки фольклору відносимо знання композиційної структури та образно-змістовної основи, традиційної лексики, регіональних особливостей, специфіки музичного супроводу фольклорного танцю. Такі знання здобувачі отримують у процесі вивчення дисциплін «Мистецтво

балетмейстера», «Теорія та методика українського танцю», «Практикум з композиції танцю» та відвідуючи науковий гурток «Регіональний хореографічний фольклор України» (табл.1).

Логіко-структурна схема формування здатності сценічної інтерпретації фольклору в процесі професійної підготовки вчителів хореографії

Таблиця 1

План роботи наукового гуртка
«Регіональний хореографічний фольклор України»

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Етнографічні райони, регіони, етнічні групи в Україні.	4	2	2
2.	Збирання та обробка регіонального фольклорного матеріалу.	10	4	6
3.	Сценічна обробка регіонального фольклору відомими балетмейстерами України	6	4	2
4.	Самобутність танцювального фольклору Наддніпрянщини.	6	2	4
5.	Хореографічний фольклор західних областей України.	8	4	4
6.	Історико-географічний та етнографічний фактори формування автентичної танцювальної культури Волині.	6	4	2
7.	Автентична танцювальна культура Поділля.	4	2	2
8.	Танцювальний фольклор Слобожанщини.	4	2	2
9.	Регіональна специфіка танців Подніпров'я та Запоріжжя.	4	2	2
10.	Фольклорні танці Уманщини	6	2	4

Незамінною частиною вивчення хореографічного фольклору є освоєння накопиченого досвіду хореографів ХХ-ХХІ ст., який детально аналізується у змісті ОК «Зразки народно-сценічної хореографії». Прикладом для наслідування може стати досвід роботи українського культурного діяча і педагога, засновника заслуженого ансамблю танцю України «Ятрань» і академічного театру народної музики, пісні і танцю «Зоряни», народного артиста України, професора Анатолія Кривохижі. Його авторська методика інтерпретації народно-сценічного танцю опирається на нові підходи обробки українського фольклору, оскільки переважна більшість постановок митця заснована на звичаях, календарних, родинних обрядах, народнопісенній творчості українців тощо. Виконавська майстерність учасників колективу характеризується витонченістю, простотою, самобутністю і природністю.

При обробці фольклорного матеріалу А. Кривохижа послуговується науковим інструментарієм, принципами, запровадженими К. Василенком: збереження першооснови, аранжування, авторський варіант. Створення таких театралізованих номерів відбувається на основі тем, що виникли на ґрунті народного звичаю, обряду, традиції. Балетмейстер відтворює колорит, характер, образні деталі лексики, розробляє композиційні лейтмотиви і стиль танців. Його хореографічні композиції враховували календарну, родинну обрядовість та музично-пісенні цикли пов'язані з народними

традиціями (колядки, щедрівки, веснянки (гаївки), купальські, обжинкові, весільні пісні та ін.).

Наприклад, перша хореографічна сюїта «Ятранські весняні ігри» (1959 р.) А. Кривохижі побудована на фольклорному матеріалі, записаному в селі Перегонівка від Петра Свида. На занятті студенти-хореографи переглядають у записах хореографічний твір та детально аналізують його на предмет сценічної інтерпретації фольклорного ігрового матеріалу, зокрема, як А. Кривохижі вдалося, зберігаючи народну основу (історичну достовірність оригіналу), надати високого мистецького рівня композиції в сценічній дії. У хореографічній композиції органічно поєдналися: весняний дівочий хоровод та гра «Жучок» («Вербовая дощечка») (дівчата шикуються у дві шеренги обличчям одна до одної, їхні руки перехрещені так, що по них проходить дівчина, як через «місток», який гойдається); парубоцькі змагальницькі ігри «Довга лоза» (шеренга хлопців нахиляє голову і спину, а гравець, що стоїть позаду, розганяється, перестрибує через кожного, доходячи до початку ланцюжка, і стає попереду. Так роблять усі по черзі) і «Перетягування» (одна група парубків перетягує іншу на свій бік); розважальні ігри «Піжмурки» («Куца баба») (під час якої один із учасників із зав'язаними очима ловить або відшукує інших), «У коня» (хлопці осідлали один одного і бігали наперегони), «Мала куча» (хлопці стрибають один на одного, утворюючи «кучу», поки той, хто знизу, не виповзе). Дані забави глядач сприймає як народний гумор, веселе проведення дозвілля, а раніше ці дії виконували функцію перехідних обрядів молоді у доросле життя, були важливою та необхідною ланкою на шляху дорослішання.

У межах курс «Методика пошукової фольклористичної діяльності та стилізація танцювального фольклору» здобувачі-магістри:

- оволодівають сучасними методами та методикою організації та проведення польових фольклористичних досліджень;
- здійснюють обробку зібраних у фольклорних експедиціях матеріалів;
- визначають специфіку побутування фольклорного танцю у конкретному регіоні, встановлюють причини, які впливають на деформацію фольклорної традиції;
- вивчають основні принципи стилізації танцювального фольклору та особливості його художньої інтерпретації;
- виробляють уміння збагатчувати фольклорний танець новими засобами та формами хореографічної виразності.

Мета практичного етапу – освоїти та закріпити навички сценічної інтерпретації фольклору на практиці. Він передбачає виконання студентами індивідуальних завдань. Наприклад, до теми «Хореографічний фольклор в календарній обрядовості українців» (дисципліна «Народознавство та хореографічний фольклор» здобувачі отримують такі:

Проаналізувати семантику та етнолінгвістичний зміст веснянок «Шум», «Воротар», «Мак», «Просо», «Кривий танець», «Ящур», «У ворона», «Подоланочка», «Жучок».

Розкрити семантику просторових малюнків та хореографічної пластики обрядів «Завивання берізки», «Водіння тополі», «Лялі».

За запропонованим запитальником записати звичаї і обряди весняного календаря регіону в якому проживаєте та скласти анотовану картотеку.

В межах дисципліни «Народознавство та хореографічний фольклор України» до заліку здобувачі виконують індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ). Вони обирають конкретний регіон і проводять детальне дослідження фольклорних танців. ІНДЗ передбачає збір аутентичних матеріалів, інтерв'ювання респондентів, запис відео, фіксацію фотоматеріалів та створення документації (анкет, питальників, звітів), яка відображає отримані результати.

Безпосереднє вивчення традиційної манери виконання фольклорного танцю, самобутнього малюнка, національного характеру та менталітету українського народу продовжується під час вивчення дисципліни «Теорія та методика українського танцю».

В межах дисциплін «Мистецтво балетмейстера», «Практикум з композиції танцю» здобувачі здобувають та удосконалюють знання з послідовності обробки фольклорного матеріалу:

Оцінка наявного матеріалу за історичною, етнографічною та національною достовірністю, а також територіальною приналежністю.

Аналіз аналогів подібних робіт та розгляд використання матеріалу іншими авторами, щоб не повторюватись у прийомах сценічної інтерпретації.

Ознайомлення з методикою обробки фольклорного танцю та практичні вміння його використання у сценічній інтерпретації.

Здобувачі-хореографи упродовж навчання виробляють різні ступені (за А. Кривохижем) стилізації сценічної обробки фольклорного матеріалу.

Перший ступінь – поверхова стилізація. Це обробка танців, які вже мають складену народом традиційну схему в малюнку та тексті. Здобувачам пропонується відтворити гуцульський танець «Решето», весняні хороводи «Кривий танець», «Шум», танці «Кружало», «Півторак», «Марина» та ін. – танці які мають свою музику, основний хід, чітко визначені фігури в малюнку та виразні конкретні рухи. На думку К. Василенка, такий метод передбачає дотримання «граничної достовірності першоджерела (без повторів у лексиці та композиції), перенесення його у незмінному вигляді із збереженням музики, поетичного тексту, композиції, атрибуції, елементів акторської гри, манери виконання, костюма та народної режисури на сцену» [3, с. 109].

Другий ступінь – аранжувальний, який належить до театрального танцю, де народна основа – малюнок та текст – тісно пов'язані з законами театру. Якщо театральна дія будується за змістом вистави, то танець підпорядковується їй. Використовуючи елементи народного танцю, хореограф-балетмейстер доповнює танцем окремі образи виконавців та вистави у конкретних епізодах, зберігаючи національний колорит.

Взірцем високопрофесійної хореографічної майстерності є композиція А. Кривохижі «Колядки», в якій ритуальне дійство, словесні, музичні, хореографічні, театральні та ігрові моменти сплелися в нерозривному цілому. Балетмейстеру-майстру вдалося створити нову драматургію за допомогою відтворення сюжетних елементів. Гріючись від морозу (потираючи руки і притупуючи), на сцені з'являється ватага дівчат і хлопців. Вони одягають різдвяні обрядові маски і дружно колядують. Далі посилають в хату за наколядованими дарунками поводири (міхоношу) Іванка, а самі продовжують гуляння: ліплять снігову бабу, грають у сніжки, катаються на санчатах та розігрують обряд «водіння кози». Головними дійовими особами народної драми, що розігрувалася на сцені, стали Коза, Циган, Ведмідь та Дід. Танцівники показують символічно-жертвну смерть Кози, її лікування та «оживлення». Закінчується дійство загальною колядкою «Просимо вас на вечорниці, будемо разом веселитися».

В червні 2023 року в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини відбулася благодійна театральна-хореографічна вистава «На ярмарку», яку підготували учасники театру-студії танцю «Вервечка» (художній керівник Інна Терешко). Дійство, що розгорнулося на сцені, зібрало охочих поринути в атмосферу традиційного українського ярмарку XIX ст. – у це масштабне й колоритне видовище із запальними танцями, веселими історіями і всілякими пригодами. На сцені з'являлися яскраві персонажі – представники тодішнього сільського населення та за допомогою фольклорних танців передавалися їхні образи, зокрема: сусідки Гапка та Палазя танцювали «Карапет»; продавчині квашених огірків вистукували «Вибиванець» на дубовій бочці; дві кумоньки танцювали «Козачок», рекламуючи товар – часник та

цибулю; два кума, що продавали тютюн та вино, затанцювали «Гопака»; Христофорівна – спокуслива жінка, якій на ярмарку «всього було мало» порадувала глядачів танцем «Розійдися народ, Христофоровна йде»; покупці на ярмарку витанцювали «Польки», «Гречаники», «На річеньку» та «Ойру».

Третій ступінь – авторський (надуманий). Використовуючи певні теми, які виникли на основі народних звичаїв, обрядів, перейнявши колорит, характер, образні деталі лексики, розробки певних лейтмотивів фольклорного танцю, здобувачі створюють свій авторський варіант твору – кваліфікаційну роботу. На фольклорній основі студентами створені хореографічні композиції «Дівка на порі – женихи у дворі», «Не лупай очима, – не твоя дівчина!», «Носить Хівря булаву, а Солопій плахту», «Метелиця», «Весняні забави», «На Івана, на Купала» та ін.

Важливою складовою навчально-творчого процесу є фольклорна практика, яку проходять здобувачі освітнього ступеня «бакалавр» в II семестрі. Зібраний фольклорний матеріал використовується для написання випускної кваліфікаційної роботи, постановки хореографічних номерів та подальшої дослідницької діяльності студентів. Практика реалізує завдання:

- організацію науково-освітньої та пошуково-творчої діяльності;
- актуалізацію міжпредметних зав'язків;
- запровадження методів наукового дослідження у навчальний процес.

Метою фольклорної практики є збір та реконструкція унікальних зразків танцювального фольклору, масове залучення молоді до вивчення його різних локальних форм.

Результати таких фольклорних експедицій щорічно поповнюють фонди кафедри хореографії та художньої культури і є важливим навчальним матеріалом із предметів професійного циклу. Поступово створюється аудіо- та відеотеки, каталог із записами обрядів і танців.

Щороку студенти демонструють зібраний фольклорний матеріал на різних мистецьких заходах у позааудиторній роботі. Зокрема, на етнофестивалі-ярмарку «Відкритий простір творчості» та у творчих проєктах українознавчого спрямування театру-студії «Вервечка», що складаються з різних видів науково-творчої діяльності: дослідження певної теми в архівах та наукових джерелах, розробки сценарію, виготовлення костюмів та атрибутики, відтворення фольклорного матеріалу на сцені. Студентами відроджені обрядові дійства «Уманська інтермедія «Коза», «Ой на Івана, на купала», «Уманський ярмарок», «Великодні забави», «Андріївські вечорниці».

Висновки

Таким чином, ґрунтовна теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти до сценічної інтерпретації фольклорного матеріалу дозволяє майбутнім педагогам-хореографам:

- застосовувати на практиці сучасні методи збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва;
- забезпечувати високу якість організації, планування та реалізації пошукової фольклористичної діяльності;
- працювати самостійно, застосовувати науково-дослідницькі, виконавські та балетмейстерські здібності;
- аналізувати інтерпретації сучасного фольклору на прикладі репертуару фольклорних ансамблів, театрів пісні і танцю, ансамблів танцю тощо;
- художньо інтерпретувати хореографічний фольклор.

Вивчення здобувачами вищої освіти характерних особливостей українських фольклорних танців, оволодіння ними знаннями з дослідження, збирання, сценічної

обробки танцювального фольклору допомагає зрозуміти сутність і специфіку фольклорної танцювальної традиції, сприяє збереженню українських звичаїв та традицій, забезпечує безперервне удосконалення навичок виконавської та балетмейстерської діяльності, розвиває організаційні уміння.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо в підготовці педагогів-хореографів до стилізації танцювального фольклору в різних жанрах (стилях) хореографічного мистецтва.

Список використаних джерел

1. Андрощук Л. М. Індивідуальний стиль діяльності як засіб вираження творчої особистості педагога-хореографа. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : збірник наукових праць. Вип. 4. К. : НПУ, 2005. С. 6-10.
2. Благова Т.О. Розвиток хореографічної освіти в Україні : історико-педагогічний концепт : монографія. Полтава ; ТОВ «АСМІ», 2020.488 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець К. : ІПКПК, 1997. 281 с.
4. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. 5-е вид. К. :Муз.Україна,1990.152 с.
5. Грица С. Фольклор у просторі і часі. Вибрані статті. Тернопіль: СМП «Астон», 2000. 228 с.
6. Гуменюк А. І. Українські народні танці. К. : Наукова думка, 1969. 412 с.
7. Ірина Пісклова Особливості обробки танцювального фольклору (на прикладі сучасних постановок) Народна творчість та етнологія. 2015. №5. С. 64-70. URL: <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2015-rik/5>
8. Кокуленко Б. Г. Фольклорні традиції в народно-сценічному танцювальному мистецтві Кіровоградщини (Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мист. : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури»). Київ 2010.
9. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та заходи щодо її реалізації до 2025 року: наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 р. № 527. URL: <https://nus.org.ua/news/monzatverdilo-novu-kontseptsiyu-patriotychnogo-vyhovannya/>
10. Кривохижа А. Роздуми про мистецтво танцю. Записки балетмейстера. Кіровоград : Центрально-українське видавництво, 2012. 172 с.
11. Кривохижа А. М. Мистецтво балетмейстера: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Умань: ВПЦ «Візаві» 2020, 145 с.
12. Мартиненко Олена Методика роботи з хореографічним колективом: теорія і практика: підручник для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальностей 024 Хореографія, 014 Середня освіта (Хореографія). Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2020. 390 с.
13. Пархоменко О. М. Формування балетмейстерських умінь учителів хореографії у процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016. 20 с.
14. Подгорінова А. Ю. Формування творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії у процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... доктора філософії у галузі знань 01 Освіта / педагогіка, 011 Освітні, педагогічні науки. Умань, 2023.23 с.
15. Похиленко В. Ф. Танець між Небом і Землею. Кіровоград: Імекс-ЛТД.2012. 352 с.
16. Разводова М. В. Теоретико-методологічні підходи до формування хореографічних умінь і навичок учнів молодшого шкільного віку. Наукові записки. Серія Педагогічні науки. Кропивницький, 2022. Вип. 203. С. 124–127.

17. Сердюк Т. І. Формування художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів хореографії: автореф. дис... канд. пед. наук. : 13.00.04. Київ, 2009. 23 с.
18. Скрипник О. Формування професійного іміджу майбутніх учителів хореографії у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Кропивницький, 2020. 21 с.
19. Таранцева О. О. Формування фахових умінь майбутніх учителів хореографії засобами українського народного танцю: автореф. дисканд. пед. наук: 13.00.04. Київ.2002.
20. Тіщенко О. М. Формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії в освітньому середовищі університету: автореф. дисканд. пед. наук: 13.00.04. Слов'янськ. 2020.
21. Narasymczuk Roman: tance huculskie [Гуцульські танці]. Prace etnograficzne [Етнографічні праці]. Lwow : Towarzystwo Ludoznawcze, 1939. T. 5. 186 p.